

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 24. marca 2022*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Nariadenie (EÚ) 2015/848 – Insolvenčné konanie – Článok 3 ods. 1 – Medzinárodná právomoc – Premiestnenie centra hlavných záujmov dlžníka do iného členského štátu po podaní žiadosti o začatie hlavného insolvenčného konania“

Vo veci C-723/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) zo 17. decembra 2020 a doručený Súdnemu dvoru 29. decembra 2020, ktorý súvisí s konaním:

Galapagos BidCo. Sàrl

proti

DE, likvidátor spoločnosti Galapagos SA,

Hauck Aufhäuser Fund Services SA,

Prime Capital SA,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory E. Regan, sudcovia I. Jarukaitis (spravodajca), M. Ilešič, D. Gratsias a Z. Csehi,

generálny advokát: J. Richard de la Tour,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Galapagos BidCo. Sàrl, v zastúpení: W. Nassall, Rechtsanwalt,
- DE, likvidátor spoločnosti Galapagos SA, v zastúpení: C. van de Sande, Rechtsanwalt,

* Jazyk konania: nemčina.

- Hauck Aufhäuser Fund Services SA a Prime Capital SA, v zastúpení: R. Hall, Rechtsanwalt,
- nemecká vláda, v zastúpení: J. Möller, M. Hellmann a U. Bartl, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: S. Grünheid a S. Noë, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní (Ú. v. EÚ L 141, 2015, s. 19).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Galapagos Bidco. Sàrl na jednej strane a DE, likvidátorom spoločnosti Galapagos SA, spoločnosťami Hauck Aufhäuser Fund Services SA a Prime Capital SA na druhej strane vo veci žiadosti o začatie insolvenčného konania podanej v Nemecku proti spoločnosti Galapagos.

Právny rámec

Právo Únie

Dohoda o vystúpení

- 3 Článok 67 ods. 3 dohody o vystúpení Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska z Európskej únie a z Európskeho spoločenstva pre atómovú energiu (Ú. v. EÚ L 29, 2020, s. 7, ďalej len „dohoda o vystúpení“) stanovuje:

„V Spojenom kráľovstve [Veľkej Británie a Severného Írska], ako aj v členských štátoch v situáciách, ktoré sa týkajú Spojeného kráľovstva, sa uplatňujú tieto ustanovenia takto:

...

- c) [nariadenie 2015/848] sa uplatňuje na insolvenčné konanie a na žaloby uvedené v článku 6 ods. 1 uvedeného nariadenia za predpokladu, že hlavné konanie sa začalo pred skončením prechodného obdobia;

...“

- 4 Článok 126 dohody o vystúpení stanovuje:

„Uplatňuje sa prechodné alebo implementačné obdobie, ktoré sa začne dátumom nadobudnutia platnosti tejto dohody a skončí sa 31. decembra 2020.“

Nariadenie (ES) č. 1346/2000

- 5 Článok 3 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1346/2000 z 29. mája 2000 o konkurznom konaní (Ú. v. ES L 160, 2000, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 191), zrušeného nariadením 2015/848, stanovoval:

„Právomoc na začatie konkurzných konaní majú sudy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka. Pri obchodných spoločnostiach a u právnických osôb sa v prípade neprítomnosti dôkazu o opaku za centrum hlavných záujmov považuje miesto, kde majú svoje registrované sídlo.“

Nariadenie 2015/848

- 6 Odôvodnenia 1, 3, 5, 8, 23, 27, 29, 33 a 65 nariadenia 2015/848 stanovujú:

„(1) [Európska] komisia prijala 12. decembra 2012 správu o uplatňovaní [nariadenia č. 1346/2000]. Zo správy vyplýva, že hoci uvedené nariadenie funguje vo všeobecnosti dobre, bolo by žiaduce zlepšiť uplatňovanie niektorých jeho ustanovení s cieľom zabezpečiť účinnejšie vedenie cezhraničných insolvenčných konaní. Keďže uvedené nariadenie bolo opakovane zmenené a majú sa vykonať ďalšie zmeny, je z dôvodu prehľadnosti vhodné ho prepracovať.

...

(3) Riadne fungovanie vnútorného trhu si vyžaduje účinné a efektívne fungovanie cezhraničných insolvenčných konaní. ...

...

(5) Na riadne fungovanie vnútorného trhu je nevyhnutné zabrániť podnetom, ktoré by strany viedli k tomu, aby majetok alebo súdne konania prenášali z jedného členského štátu do druhého v snahe získať výhodnejšie právne postavenie, čím sa poškodzuje kolektívny záujem veriteľov (taktizovanie pri výbere súdu, tzv. forum shopping).

...

(8) Na dosiahnutie cieľa, ktorým je zlepšenie účinnosti a efektívnosti insolvenčných konaní vo veciach platobnej neschopnosti s cezhraničným dopadom je potrebné a vhodné, aby ustanovenia o právomoci, uznávaní a rozhodnom práve týkajúce sa tejto oblasti boli obsiahnuté v opatrení Únie, ktoré bude záväzné a priamo uplatniteľné v členských štátoch.

...

(23) Toto nariadenie umožňuje začatie hlavného insolvenčného konania v členskom štáte, ktorý je centrom hlavných záujmov dlžníka. Uvedené konanie má univerzálny rozsah a jeho cieľom je obsiahnuť všetok majetok dlžníka. ...

...

(27) Pred začatím insolvenčného konania by mal príslušný súd bez návrhu preskúmať, či sa centrum hlavných záujmov dlžníka alebo podnik dlžníka skutočne nachádza v jeho obvode.

...

(29) Toto nariadenie by malo obsahovať viacero záruk na zabránenie podvodnému alebo nečestnému taktizovaniu pri výbere súdu (tzv. forum shopping).

...

(33) V prípade že súd, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie insolvenčného konania, zistí, že centrum hlavných záujmov sa nenachádza na jeho území, nemal by začať hlavné insolvenčné konanie.

...

(65) Toto nariadenie by malo zabezpečiť okamžité uznávanie súdnych rozhodnutí týkajúcich sa začatia, vedenia a ukončenia insolvenčných konaní, ktoré patria do jeho rozsahu platnosti, ako aj súdnych rozhodnutí vydaných v priamej súvislosti s takýmito insolvenčnými konaniami. Automatické uznávanie by preto malo znamenať, že účinky spojené s konaniami uskutočnenými podľa práva členského štátu, v ktorom sa konanie začne, sa vzťahujú na všetky ostatné členské štáty. Uznávanie rozhodnutí súdov členských štátov by malo vychádzať zo zásady vzájomnej dôvery. Dôvody neuznávania by sa preto mali obmedziť na nevyhnutné minimum. To je zároveň aj základom riešenia všetkých sporov v prípade, že si právomoc začať hlavné insolvenčné konanie nárokujú súdy dvoch členských štátov. Rozhodnutie prvého súdu, ktorý konanie začal, by sa malo uznávať vo všetkých ostatných členských štátoch bez toho, aby tieto členské štáty mali právo rozhodnutie tohto súdu preskúmať.“

7 Podľa článku 2 bodu 7 tohto nariadenia na účely tohto nariadenia „rozhodnutie o začatí insolvenčného konania“ zahŕňa rozhodnutie akéhokoľvek súdu o začatí insolvenčného konania alebo o potvrdení začatia takéhoto konania a rozhodnutie súdu o vymenovaní správcu.

8 Článok 3 uvedeného nariadenia, nazvaný „Medzinárodná právomoc“, stanovuje:

„1. Právomoc začať insolvenčné konanie majú súdy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka (ďalej len ‚hlavné insolvenčné konanie‘). Centrum hlavných záujmov dlžníka je miesto, kde dlžník pravidelne vykonáva správu svojich záujmov a ktoré je zistiteľné tretími stranami.

V prípade spoločnosti alebo právnickej osoby sa za centrum jej hlavných záujmov považuje miesto, kde má registrované sídlo, ak sa nepreukáže opak. ...

2. Ak sa centrum hlavných záujmov dlžníka nachádza na území niektorého členského štátu, súdy iného členského štátu majú právomoc začať insolvenčné konanie proti tomuto dlžníkovi len vtedy, ak má na území tohto iného členského štátu nejaký podnik. Účinky takéhoto konania sú obmedzené na majetok dlžníka nachádzajúci sa na území tohto členského štátu.

3. Ak sa insolvenčné konanie začalo podľa odseku 1, akékoľvek následné konanie začaté podľa odseku 2 sa považuje za vedľajšie insolvenčné konanie.

...“

- 9 Článok 4 toho istého nariadenia, nazvaný „Preskúmanie právomoci“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Súd, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie insolvenčného konania, bez návrhu preskúma, či má právomoc podľa článku 3. V rozhodnutí o začatí insolvenčného konania sa uvedie, na čom je právomoc tohto súdu založená, a najmä skutočnosť, či je právomoc založená na článku 3 ods. 1 alebo 2.“

- 10 Článok 19 ods. 1 nariadenia 2015/848 stanovuje:

„Každé súdne rozhodnutie o začatí insolvenčného konania vynesené súdom členského štátu, ktorý má právomoc podľa článku 3, sa uznáva vo všetkých ostatných členských štátoch od chvíle, keď nadobudne účinky v štáte, v ktorom sa začalo konanie.“

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 11 Galapagos je holdingovou spoločnosťou s registrovaným sídlom v Luxemburgu. V júni 2019 rozhodla o premiestnení svojej centrálnej správy do Fareham (Spojené kráľovstvo). Jej riaditelia vymenovaní 13. júna 2019 požiadali 22. augusta 2019 High Court of Justice (England and Wales), Chancery Division (Business and Property Courts, Insolvency and Companies list) [Vrchný súd (Anglicko a Wales), oddelenie Chancery (obchodné a majetkové súdy, register insolventnosti a spoločností), Spojené kráľovstvo] (ďalej len „High Court“), o začatie insolvenčného konania. Nasledujúci deň však boli títo riaditelia odvolaní na podnet skupiny veriteľov so záložným právom na akcie a boli nahradení novým riaditeľom. Tento nový riaditeľ zriadil pre Galapagos kanceláriu v Düsseldorfe (Nemecko) a dal pokyn advokátom zastupujúcim spoločnosť, aby vzali späť žiadosť o začatie insolvenčného konania. K tomuto späťvzatiu však nedošlo, pretože k tejto žiadosti sa pripojila skupina veriteľov. High Court (Vrchný súd) k 17. decembru 2020, teda ku dňu podania návrhu na začatie prejudiciálneho konania, o tejto žiadosti ešte nerozhodol.
- 12 Galapagos 23. augusta 2019 podala ďalšiu žiadosť o začatie insolvenčného konania na Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf, Nemecko), ktorý uznesením vydaným v ten istý deň vymenoval DE za predbežného správcu konkurznej podstaty a nariadil ochranné opatrenia. Tento súd však 6. septembra 2019 na okamžitú sťažnosť veriteľov svoje uznesenie zrušil a zamietol žiadosť spoločnosti Galapagos ako neprípustnú z dôvodu, že nemá právomoc.
- 13 Dňa 6. septembra 2019 sa Hauck Aufhäuser Fund Services a Prime Capital, ďalšie dve spoločnosti v postavení veriteľov spoločnosti Galapagos, obrátili na Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf) s ďalšou žiadosťou o začatie insolvenčného konania. Uznesením z 9. septembra 2019 tento súd znovu vymenoval DE za predbežného správcu konkurznej podstaty a nariadil predbežné opatrenia, pričom vychádzal z predpokladu, že centrum hlavných záujmov spoločnosti Galapagos sa v čase podania tejto žiadosti nachádzalo v Düsseldorfe.
- 14 Galapagos BidCo., ktorá je dcérskou spoločnosťou a zároveň veriteľkou spoločnosti Galapagos, podala ako veriteľka okamžitú sťažnosť na Landgericht Düsseldorf (Krajinský súd Düsseldorf, Nemecko) s cieľom dosiahnuť zrušenie uznesenia z 9. septembra 2019, pričom tvrdila, že Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf) nemá medzinárodnú právomoc, keďže centrálna správa spoločnosti Galapagos bola v júni 2019 premiestnená do Fareham. Po zamietnutí sťažnosti uznesením z 30. októbra 2019 sa Galapagos BidCo. obrátila na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko), vnútroštátny súd, ktorý podal návrh na začatie prejudiciálneho konania.

- 15 Tento súd uvádza, že súd, ktorý rozhodol o sťažnosti, dospel k záveru, že Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf) správne uznal svoju medzinárodnú právomoc po zistení, že centrum hlavných záujmov spoločnosti Galapagos sa ku dňu 9. septembra 2019 nachádzalo v Nemecku. Tento súd, ktorý rozhodol o sťažnosti, okrem toho uznal, že žiadosť o začatie insolvenčného konania podaná na High Court (Vrchný súd) nebráni tejto právomoci, keďže zásada, podľa ktorej medzinárodná právomoc súdu nemôže byť vylúčená premiestnením centra hlavných záujmov do iného členského štátu v čase medzi podaním žiadosti a začatím insolvenčného konania, sa podľa jeho názoru týka len zachovania právomoci súdu, ktorý začal pôvodne konať vo veci, a nemá nijaký vplyv na právomoc iných súdov, na ktoré bola žiadosť podaná neskôr.
- 16 Vnútroštátny súd uvádza, že rozhodnutie o opravnom prostriedku, ktorý prejednáva, závisí od výkladu článku 3 ods. 1 nariadenia 2015/848. V prvom rade by sa podľa neho totiž súd, ktorý rozhodol o sťažnosti, dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že rozhodol, že centrum hlavných záujmov spoločnosti Galapagos sa nachádza v Nemecku, ak by sa článok 3 ods. 1 tohto nariadenia mal vykladať v tom zmysle, že spoločnosť, ktorá má svoje registrované sídlo v prvom členskom štáte, sa má považovať za spoločnosť, ktorá nemá centrum svojich hlavných záujmov v druhom členskom štáte, na území ktorého sa nachádza jej centrálna správa, ak táto spoločnosť premiestnila svoju centrálnu správu z tretieho členského štátu do tohto druhého členského štátu, hoci v tomto treťom členskom štáte bola predtým podaná žiadosť o začatie insolvenčného konania, o ktorej ešte nebolo rozhodnuté.
- 17 V tejto súvislosti uvádza, že článok 3 ods. 1 prvý pododsek druhá veta nariadenia 2015/848 stanovuje, že centrum hlavných záujmov je miesto, kde dlžník pravidelne vykonáva správu svojich záujmov a ktoré je zistiteľné tretími stranami. Poznamenáva, že Súdny dvor vo svojej judikatúre týkajúcej sa nariadenia č. 1346/2000 rozhodol, že treba uprednostniť identifikovateľné miesto centrálnej správy dotknutej spoločnosti. Domnieva sa preto, že je potrebné potvrdiť konštatovanie súdu, ktorý rozhodol o sťažnosti, podľa ktorého Galapagos mala začiatkom septembra 2019 centrum svojich hlavných záujmov v Nemecku.
- 18 Vnútroštátny súd sa však pýta, či po prepracovaní nariadenia č. 1346/2000 vykonanom nariadením 2015/848 treba pri určení centra hlavných záujmov spoločnosti, ktorá je dlžníkom, a s cieľom predísť zneužívajúcemu správaniu za takých okolností, aké sú predmetom sporu, ktorý súd prejednáva, stanoviť osobitné požiadavky na to, aby sa zohľadnilo premiestnenie centra hlavných záujmov do iného členského štátu.
- 19 V druhom rade sa podľa vnútroštátneho súdu súd, ktorý rozhodol o sťažnosti, dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že rozhodol, že medzinárodná právomoc nemeckých súdov vyplýva zo skutočnosti, že centrum hlavných záujmov spoločnosti Galapagos sa nachádzalo na nemeckom území v septembri 2019, pokiaľ sa má článok 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 vykladať v tom zmysle, že na jednej strane súdy členského štátu, na území ktorého sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka v čase podania žiadosti o začatie insolvenčného konania, naďalej majú medzinárodnú právomoc na začatie tohto konania, pokiaľ dlžník premiestni centrum svojich hlavných záujmov na územie iného členského štátu po podaní tejto žiadosti, ale ešte pred rozhodnutím o začatí uvedeného konania, a na druhej strane zachovanie medzinárodnej právomoci súdov členského štátu, ktoré pôvodne začali vo veci konať, vylučuje právomoc súdov iného členského štátu na rozhodovanie o nových žiadostiach o začatie hlavného insolvenčného konania.

- 20 V tejto súvislosti vnútroštátny súd predovšetkým poukazuje na to, že Súdny dvor v rozsudku zo 17. januára 2006, Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39), vyložil článok 3 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000 v tom zmysle, že súd členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka v čase podania návrhu na začatie konkurzného konania dlžníkom, má naďalej právomoc na začatie uvedeného konania, pokiaľ uvedený dlžník premiestnil centrum svojich hlavných záujmov na územie iného členského štátu po podaní návrhu, ale pred rozhodnutím o začatí konania. Pýta sa však, či vzhľadom na prepracovanie tohto nariadenia vykonané nariadením 2015/848 je táto judikatúra ešte stále relevantná.
- 21 Vnútroštátny súd ďalej uvádza, že z nariadenia 2015/848 a judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že možno začať jedno hlavné insolvenčné konanie a že všetky členské štáty sú viazané rozhodnutím o začatí takéhoto konania, takže pri medzinárodnej právomoci upravenej v článku 3 ods. 1 tohto nariadenia by malo ísť o výlučnú právomoc. Podľa tohto súdu, ak zachovanie právomoci súdu, ktorý začal pôvodne vo veci konať, nevylučuje medzinárodnú právomoc súdov iného členského štátu rozhodovať o nových žiadostiach o začatie insolvenčného konania, potom taký súd, ktorý začne vo veci konať neskôr, môže začať hlavné insolvenčné konanie rozhodnutím, ktoré by zaväzovalo súd, ktorý pôvodne začal vo veci konať, takže tento posledný uvedený súd by už nemohol začať hlavné insolvenčné konanie, čím by zachovanie výlučnej medzinárodnej právomoci vyplývajúcej z článku 3 nariadenia 2015/848 a judikatúry Súdneho dvora mohlo stratiť potrebný účinok.
- 22 Napokon vnútroštátny súd uvádza, že v rámci konania o sťažnosti, ktorú prejednáva, musí vychádzať zo zásady, že ku dňu podania žiadosti o začatie insolvenčného konania na High Court (Vrchný súd) bola medzinárodná právomoc súdov Spojeného kráľovstva na začatie hlavného insolvenčného konania založená na článku 3 ods. 1 nariadenia 2015/848, keďže podľa skutkového stavu, ktorý je základom tejto sťažnosti, sa centrum hlavných záujmov spoločnosti Galapagos v danom čase nachádzalo v Spojenom kráľovstve.
- 23 Za týchto podmienok Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:
- „1. Má sa článok 3 ods. 1 [nariadenia 2015/848] vykladať v tom zmysle, že spoločnosť – dlžník, ktorej štatutárne sídlo sa nachádza v jednom členskom štáte, nemá centrum svojich hlavných záujmov v druhom členskom štáte, v ktorom sa nachádza jej centrálna správa, tak, ako ju možno určiť na základe objektívnych a tretími osobami zistiteľných faktorov, keď spoločnosť – dlžník za okolností, ako sú tie v konaní vo veci samej, premiestnila svoju centrálnu správu z tretieho členského štátu do druhého členského štátu, zatiaľ čo v treťom členskom štáte bol podaný návrh na začatie hlavného insolvenčného konania o jej majetku, o ktorom sa ešte nerozhodlo?
2. V prípade zápornej odpovede na prvú otázku: Má sa článok 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 vykladať v tom zmysle:
- a) že súdy toho členského štátu, na území ktorého má dlžník centrum svojich hlavných záujmov v čase podania návrhu na začatie insolvenčného konania, majú aj naďalej medzinárodnú právomoc na začatie tohto konania, ak dlžník po podaní návrhu, ale pred rozhodnutím o začatí konkurzného konania, preniesol svoje centrum hlavných záujmov na územie iného členského štátu, a

- b) že táto pretrvávajúca medzinárodná právomoc súdov jedného členského štátu vylučuje právomoc súdov iného členského štátu pre ďalšie návrhy na začatie hlavného insolvenčného konania, ktoré budú podané na súd iného členského štátu po tom, ako bolo centrum hlavných záujmov dlžníka prenesené do tohto iného členského štátu?“

O prejudiciálnych otázkach

O druhej otázke

- 24 Svojou druhou otázkou, ktorú treba preskúmať ako prvú, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie hlavného insolvenčného konania, si zachováva výlučnú právomoc na začatie takéhoto konania, ak sa po podaní tejto žiadosti, ale ešte predtým, než tento súd o nej rozhodne, centrum hlavných záujmov dlžníka premiestni do iného členského štátu.
- 25 Na úvod treba uviesť, že Súdnemu dvoru nie je položená otázka, ako na účely uplatnenia článku 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 kvalifikovať premiestnenie centra hlavných záujmov dlžníka alebo posúdiť jeho dôsledky pred podaním prvej žiadosti o začatie insolvenčného konania, ktoré však nastalo v okamihu časovo blízkeho danému podaniu žiadosti. Vnútroštátny súd totiž uviedol, ako bolo uvedené v bode 22 tohto rozsudku, že z procesných dôvodov musí v podstate vychádzať zo zásady, že ku dňu podania žiadosti o začatie insolvenčného konania týkajúcej sa spoločnosti Galapagos na High Court (Vrchný súd) sa toto centrum nachádzalo v Spojenom kráľovstve.
- 26 Vzhľadom na to, že vnútroštátny súd sa v rámci tejto otázky pýta konkrétne na to, či judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa výkladu článku 3 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000, a osobitne výklad tohto nariadenia sformulovaný Súdnym dvorom v rozsudku zo 17. januára 2006, Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39), sú relevantné na účely výkladu článku 3 ods. 1 nariadenia 2015/848, treba na úvod konštatovať, že z odôvodnenia 1 posledného uvedeného nariadenia vyplýva, že nariadením 2015/848 sa prepracovalo nariadenie č. 1346/2000, ktoré bolo opakovane zmenené. Na jednej strane je cieľom tak nariadenia č. 1346/2000, ako aj nariadenia 2015/848 – ako to vyplýva z jeho odôvodnenia 8 – predovšetkým zlepšiť účinnosť a efektívnosť insolvenčných konaní vo veciach platobnej neschopnosti s cezhraničným dopadom pomocou ustanovení o právomoci, uznávaní a rozhodnom práve týkajúcich sa tejto oblasti obsiahnutých v akte Únie, ktorý bude záväzný a priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch.
- 27 Navyše nariadenie 2015/848 – rovnako ako nariadenie č. 1346/2000 – sleduje predovšetkým cieľ uvedený v odôvodnení 5, a to zabrániť podnetom, ktoré by strany viedli k tomu, aby majetok alebo súdne konania prenášali z jedného členského štátu do druhého v snahe získať výhodnejšie právne postavenie, čím sa poškodzuje kolektívny záujem veriteľov (taktizovanie pri výbere súdu, tzv. forum shopping). Na tento účel sleduje najmä cieľ, ako vyplýva z jeho odôvodnenia 29, zaviesť záruky na zabránenie podvodnému alebo nečestnému taktizovaniu pri výbere súdu (tzv. forum shopping).
- 28 Na druhej strane článok 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 stanovuje, tak ako článok 3 ods. 1 nariadenia č. 1346/2000, že právomoc začať insolvenčné konanie majú sudy členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka.

- 29 V dôsledku toho judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa výkladu pravidiel stanovených nariadením č. 1346/2000 v oblasti medzinárodnej právomoci zostáva naďalej relevantná na účely výkladu článku 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 (pozri v tomto zmysle rozsudok zo 16. júla 2020, Novo Banco, C-253/19, EU:C:2020:585, bod 20).
- 30 Treba preto konštatovať, že článok 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 priznáva súdom členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka, výlučnú právomoc na začatie hlavného insolvenčného konania (pozri analogicky rozsudky z 15. decembra 2011, Rastelli Davide a C., C-191/10, EU:C:2011:838, bod 27, ako aj zo 14. novembra 2018, Wiemer & Trachte, C-296/17, EU:C:2018:902, bod 23).
- 31 Okrem toho, ako uvádza vnútroštátny súd, Súdny dvor v rozsudku zo 17. januára 2006, Staubitz-Schreiber (C-1/04, EU:C:2006:39), rozhodol, že súd členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov dlžníka v čase podania návrhu na začatie konkurzného konania dlžníkom, má naďalej právomoc na začatie uvedeného konania, pokiaľ uvedený dlžník premiestni centrum svojich hlavných záujmov na územie iného členského štátu po podaní návrhu, ale pred rozhodnutím o začatí konania.
- 32 V tejto súvislosti Súdny dvor v bode 25 citovaného rozsudku najmä pripomenul cieľ nariadenia č. 1346/2000 zhodný s cieľom sledovaným nariadením 2015/848, ktorý spočíva v zabránení podnetom, ktoré by strany viedli k tomu, aby majetok alebo súdne konania prenášali z jedného členského štátu do druhého v snahe získať výhodnejšie právne postavenie, a konštatoval, že tento cieľ by sa nedosiahol, ak by dlžník mohol premiestniť centrum svojich hlavných záujmov do iného členského štátu medzi podaním návrhu na začatie insolvenčného konania a vydaním rozhodnutia o začatí tohto konania, a týmto spôsobom určiť právomoc súdu, ako aj uplatniteľné právo. Súdny dvor v bode 26 uvedeného rozsudku uviedol, že takýto prenos právomoci by bol takisto v rozpore s cieľom zlepšenia účinného a efektívneho fungovania cezhraničných konaní, ktorý je v súčasnosti zakotvený v odôvodneniach 3 a 8 nariadenia 2015/848, pretože by nútil veriteľov neustále nasledovať dlžníka tam, kde by daný dlžník uznal za vhodné sa viac alebo menej definitívne usadiť, a v praxi by sa často mohol prejaviť predĺžením konania.
- 33 Pokiaľ ide o otázku, či zachovanie právomoci súdu členského štátu, ktorý začal konať ako prvý, má za následok vylúčenie právomoci súdov iného členského štátu rozhodovať o nových žiadostiach o začatie hlavného insolvenčného konania, treba najskôr konštatovať, že z článku 3 nariadenia 2015/848 vyplýva, že možno začať iba jedno hlavné konanie a že toto konanie má účinky vo všetkých členských štátoch, v ktorých sa toto nariadenie uplatňuje (pozri analogicky rozsudok z 2. mája 2006, Eurofood IFSC, C-341/04, EU:C:2006:281, bod 52).
- 34 V súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia 2015/848 v spojení s odôvodnením 27 tohto nariadenia prináleží súdu členského štátu, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie hlavného insolvenčného konania, aby bez návrhu preskúmal, či má právomoc, a aby na tento účel overil, či sa centrum hlavných záujmov dlžníka v zmysle článku 3 tohto nariadenia nachádza v tomto členskom štáte (pozri analogicky rozsudok z 2. mája 2006, Eurofood IFSC, C-341/04, EU:C:2006:281, bod 41). Okrem toho odôvodnenie 33 tohto nariadenia uvádza, že v prípade, že súd, na ktorý bola podaná takáto žiadosť, zistí, že centrum hlavných záujmov sa nenachádza na jeho území, nemal by začať hlavné insolvenčné konanie.
- 35 Napokon podľa článku 19 ods. 1 nariadenia 2015/848 každé súdne rozhodnutie o začatí insolvenčného konania vynesené súdom členského štátu, ktorý má právomoc podľa článku 3 tohto nariadenia, sa uznáva vo všetkých ostatných členských štátoch od chvíle, keď nadobudne účinnosť

v štáte, v ktorom sa začalo konanie. Toto uznanie sa zakladá, ako sa uvádza v odôvodnení 65 uvedeného nariadenia, na zásade vzájomnej dôvery, ktorá vyžaduje, aby súdy iných členských štátov uznávali rozhodnutia o začatí takéhoto konania, bez toho, aby boli oprávnené preskúmavať posúdenie, ktoré o svojej právomoci uskutočnil prvý súd (pozri analogicky rozsudok z 2. mája 2006, Eurofood IFSC, C-341/04, EU:C:2006:281, bod 42).

- 36 Zo všetkých týchto úvah vyplýva, že súd členského štátu, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie hlavného insolvenčného konania, si zachováva výlučnú právomoc na začatie takéhoto konania, ak sa centrum hlavných záujmov dlžníka premiestni do iného členského štátu po podaní takejto žiadosti, ale predtým, ako o nej tento súd rozhodne, a že v dôsledku toho, ak je žiadosť neskôr podaná na ten istý účel na súd iného členského štátu, tento súd v zásade nemôže vyhlásiť, že má právomoc začať konanie, pokiaľ prvý súd nerozhodol a neodmietol svoju právomoc.
- 37 Vo veci samej je nesporné, že na High Court (Vrchný súd) bola podaná žiadosť o začatie hlavného insolvenčného konania týkajúca sa spoločnosti Galapagos ešte predtým, ako začal vo veci konať Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf). Na účely posúdenia platnosti rozhodnutia Amtsgericht Düsseldorf (Okresný súd Düsseldorf) o uznaní jeho medzinárodnej právomoci musí teda vnútroštátny súd s ohľadom na úvahy uvedené v tomto rozsudku zohľadniť účinky vyvolané podaním tejto žiadosti na High Court (Vrchný súd).
- 38 V takomto prípade treba tiež zohľadniť skutočnosť, že podľa článku 67 ods. 3 písm. c) dohody o vystúpení sa pri insolvenčných konaniach nariadenie 2015/848 uplatňuje v Spojenom kráľovstve, ako aj v členských štátoch v situáciách, ktoré sa týkajú Spojeného kráľovstva, za predpokladu, že hlavné konanie sa začalo pred skončením prechodného obdobia stanoveného v článku 126 tejto dohody.
- 39 V dôsledku toho by sa v prejednávanej veci malo zdôrazniť, že ku dňu skončenia tohto prechodného obdobia, t. j. k 31. decembru 2020, High Court (Vrchný súd) ešte stále nerozhodol o žiadosti o začatie hlavného insolvenčného konania, čo znamená, že súd členského štátu, na ktorého území sa nachádza centrum hlavných záujmov spoločnosti Galapagos, už nie je podľa nariadenia 2015/848 pri tejto žiadosti povinný zdržať sa vyhlásenia, že má právomoc začať takéto konanie.
- 40 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 sa má vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie hlavného insolvenčného konania, si zachováva výlučnú právomoc na začatie takéhoto konania, ak sa centrum hlavných záujmov dlžníka premiestni do iného členského štátu po podaní takejto žiadosti, ale predtým, ako o nej tento súd rozhodne. V dôsledku toho, v rozsahu, v akom je toto nariadenie naďalej uplatniteľné na uvedenú žiadosť, súd iného členského štátu, ktorý neskôr začal konať o žiadosti podanej na ten istý účel, v zásade nemôže vyhlásiť, že má právomoc začať hlavné insolvenčné konanie, pokiaľ prvý súd nerozhodol a neodmietol svoju právomoc.

O prvej otázke

- 41 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 ods. 1 nariadenia 2015/848 vykladať v tom zmysle, že sa možno domnievať, že centrum hlavných záujmov dlžníka sa nachádza v členskom štáte, na ktorého území sa nachádza jeho centrálna správa, hoci táto správa bola premiestnená z iného členského štátu po podaní žiadosti o začatie hlavného insolvenčného konania v tomto inom členskom štáte a o tejto žiadosti ešte nebolo rozhodnuté.

- 42 Z odpovede na druhú otázku pritom vyplýva, že súd členského štátu, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie hlavného insolvenčného konania, nemusí za takýchto okolností skúmať, či sa centrum hlavných záujmov dlžníka nachádza v tomto členskom štáte.
- 43 Za týchto podmienok nie je potrebné odpovedať na prvú otázku.

O trovách

- 44 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 z 20. mája 2015 o insolvenčnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že súd členského štátu, na ktorý bola podaná žiadosť o začatie hlavného insolvenčného konania, si zachováva výlučnú právomoc na začatie takéhoto konania, ak sa centrum hlavných záujmov dlžníka premiestni do iného členského štátu po podaní takejto žiadosti, ale predtým, ako o nej tento súd rozhodne. V dôsledku toho, v rozsahu, v akom je toto nariadenie naďalej uplatniteľné na uvedenú žiadosť, súd iného členského štátu, ktorý neskôr začal konať o žiadosti podanej na ten istý účel, v zásade nemôže vyhlásiť, že má právomoc začať hlavné insolvenčné konanie, pokiaľ prvý súd nerozhodol a neodmietol svoju právomoc.

Podpisy